

Türkiye’de Eğitim Alanında Hayat Boyu Öğrenme ile ilgili Yapılmış Çalışmaların İncelenmesi: Bir Sistematik Derleme

Examining Studies on Lifelong Learning in the Field of Education in Turkey: A Systematic Review

Zübeyde Tecimer Altınel¹, Mustafa Hamalosmanoğlu²

¹Dr., Erciyes Üniversitesi, ztecimer@gmail.com, (<https://orcid.org/0000-0001-7535-1866>)

²Doç. Dr., Erciyes Üniversitesi, hamalosmanoglu@erciyes.edu.tr, (<https://orcid.org/0000-0002-1126-0268>)

Geliş Tarihi: 02.01.2025

Kabul Tarihi: 11.06.2025

ÖZ

Bu çalışmanın amacı, Türkiye’de 2014-2024 yılları arasında eğitim alanında hayat boyu öğrenme ile ilgili yapılmış olan araştırmaların yayın türü, yayın yılı, araştırma modeli, araştırma deseni, örneklem seviyesi, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri ve araştırma konularına göre dağılımlarını incelemektir. Bu çalışmada sistematik derleme yöntemi kullanılmıştır. TR Dizin veri tabanındaki makaleler ve Ulusal Tez Merkezi veri tabanındaki tezler taranarak 73 çalışma araştırmaya dahil edilmiştir. Araştırmada elde edilen bulguların sunumunda, betimsel istatistiklerden yararlanılmıştır. Çalışmaların çoğunlukla yüksek lisans tezi olduğu belirlenmiştir. Çalışmaların büyük bölümünün 2021 yılında yayınlandığı, araştırma modeli olarak nitel araştırma modelinin kullanıldığı ve araştırma deseninin belirtilmediği belirlenmiştir. Araştırmaların örneklem seviyesi genellikle öğretmenler, örneklem büyüklüğünün de 301-1000 aralığında olduğu belirlenmiştir. Veri toplama aracı olarak çoğunlukla ölçeklerin tercih edildiği, veri analizlerinin ise içerik analizi ile yapıldığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma konusu olarak en fazla öğrenme eğilimlerini belirleme konusunda çalışmalar yapıldığı belirlenmiştir. Çalışma, hayat boyu öğrenme kavramının eğitim bağlamında nasıl ele alındığını ortaya koyarak literatürdeki eğilimleri ve boşlukları görünür kılmakta; araştırmacılar ve politika yapıcılar için yol gösterici veriler sunmaktadır. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda, özellikle doktora düzeyinde, kuramsal ve uygulamalı yeni araştırmaların yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Hayat boyu öğrenme, makale, lisansüstü tezler, sistematik derleme.

ABSTRACT

The aim of this study is to examine the distribution of research on lifelong learning in the field of education in Turkey between 2014 and 2024, based on publication type, publication year, research model, research design, sample level, sample size, data collection tools, data analysis techniques, and research topics. The systematic review method was used in this study. The articles in the TR Dizin database and the theses in the National Thesis Center database were reviewed, and 73 studies were included in the research. Descriptive statistics were used in presenting the findings obtained from the study. It was determined that the majority of the studies were master's theses. The majority of the studies were published in 2021, used a qualitative research model, and did not specify a research design. The sample level in the studies was mostly teachers, and the sample size ranged from 301 to 1000. It was found that scales were mostly preferred as data collection tools, and content analysis was used for data analysis. As for the research topic, most studies focused on determining learning tendencies. This study reveals how the concept of lifelong learning is addressed in the educational context, shedding light on trends and gaps in the literature, and providing

valuable insights for researchers and policymakers. Based on the results obtained, it is recommended that new theoretical and applied research, particularly at the doctoral level, be conducted.

Keywords: Lifelong learning, article, graduate theses, sistematic review.

GİRİŞ

21. yüzyılın hızla değişen ekonomik, toplumsal ve teknolojik dinamikleri, bireylerin yalnızca bir dönemle sınırlı olmayan, yaşam boyu süren bir öğrenme sürecine dahil olmasını zorunlu kılmıştır (UNESCO, 2016). Günümüz bilgi toplumunda bireylerin sahip oldukları bilgi ve becerileri sürekli olarak yenilemeleri ve yeni yeterlilikler edinmeleri, hem bireysel gelişim hem de toplumsal uyum ve ekonomik ilerleme açısından büyük önem taşımaktadır (Güleç vd., 2012). Bu bağlamda, hayat boyu öğrenme kavramı, bireylerin yaşamları boyunca örgün ya da yaygın eğitim yoluyla bilgi, beceri ve tutumlarını geliştirmelerini ifade eden dinamik ve çok boyutlu bir süreçtir (Ünal, 2006; Samancı & Ocakçı, 2017). Hayat boyu öğrenme, bireylerin yaş, zaman, mekân ve sosyo-ekonomik durumlarına bakılmaksızın eşit eğitim olanaklarına erişimini sağlamayı hedeflemektedir (Dinevski & Dinevski, 2004; Hager, 2001).

Hayat boyu öğrenme, bireyin yaşamı süresince devam eden bir süreç olup, yalnızca örgün eğitimle sınırlı kalmayıp; zaman, mekan ve yaş sınırlamaları olmaksızın bilgi, beceri ve tutumları da içermektedir (Samancı & Ocakçı, 2017). Hayat boyu öğrenme bu özellikleri nedeniyle eğitimciler için büyük bir öneme sahiptir. Çünkü hayat boyu öğrenme kavramı, gelişimin her aşamasında öğrenmenin önemini ifade etmektedir. Bu kavram, toplumun tüm bireylerini çocuklardan gençlere, yetişkinlerden yaşlılara kadar hayatlarının her evresinde eşit derecede ilgilendirir. Aynı zamanda, hayat boyu öğrenme; hükümetler, sanayi sektörü ve bilgi sağlayıcı kuruluşlar gibi birçok paydaşı etkileyen ve tüm eğitim kurumlarını içine alan çok yönlü bir yapıya sahiptir (European Commission, 2001; UNESCO, 2016). Ayrıca, bireylerin ırk, inanç ve cinsiyet gibi farklılıklara bakılmaksızın nitelikli eğitime erişim hakkına sahip olduğunu savunan öğrenen toplum yaklaşımına dayanmaktadır (Hager, 2001). Öğrenmenin yalnızca okul ortamıyla sınırlı olmadığı ve yaşam boyunca sürdüğü anlayışı doğrultusunda, bu kavram günümüzde sıkça tartışılan bir konu haline gelmiştir. Bu noktada hayat boyu öğrenme; bireylerin yaşı, sosyal ve ekonomik düzeyi, eğitim geçmişi ya da bulunduğu yer fark etmeksizin herkes için eşit öğrenme fırsatları sunan, örgün eğitimi de kapsayan sürekli bir öğrenme süreci olarak tanımlanabilir (Dinevski & Dinevski, 2004).

Hayat boyu öğrenmenin ana hedefi, bireylerin bilgi toplumuna entegrasyonunu sağlamak ve onların sosyal ve ekonomik yaşama aktif bir şekilde katılım göstererek yaşamlarını daha etkili biçimde sürdürebilmelerine olanak tanımadır (Milli Eğitim Bakanlığı, 2014). Hayat boyu öğrenme, bireylere kişisel gelişimlerini sürdürme, toplumsal yaşama aktif katılım sağlama ve ekonomik hayata katkıda bulunma fırsatları sunar (Güleç vd., 2012). Bu öğrenme yaklaşımı, sadece bireysel gelişimi değil; aynı zamanda istihdamın artırılması, ekonomik kalkınmanın desteklenmesi ve toplum bilincine sahip bireylerin yetiştirilmesini de hedefler. Temel amaçları hem bireysel hem de toplumsal düzeyde etkili olan bu süreçte; bireylerin bilgi ve becerilerini yaşam boyu geliştirmesi, mesleki yeterliliklerini artırması ve yaşam kalitesini yükseltmesi ön plandadır (Sarıgöz, 2015). Toplumsal boyutta ise daha eğitilmiş bir iş gücü, güçlü bir demokrasi kültürü ve sürdürülebilir bir yaşam hedeflenmektedir (Chapman vd., 2005). Bu yönüyle, bireyin kendini sürekli geliştirmesi, aktif vatandaşlık görevlerini yerine getirerek topluma doğrudan katkı sağlamasını da beraberinde getirir (Özçiftçi & Çakır, 2015).

Milli Eğitim Şuralarında ve Kalkınma Planlarında hayat boyu öğrenme kavramı çoğunlukla yer almıştır. Ülkemizde 2001-2023 yılları arasında beşer yıllık süreç halinde hazırlanan sekizinci, dokuzuncu, onuncu ve on birinci kalkınma planları hayat boyu öğrenmeye verilmesi gereken önem üzerinde durmuştur. 2019-2023 dönemini kapsayan On Birinci Kalkınma Planı'nda, hayat boyu öğrenmenin toplumun her kesiminde yaygınlaştırılmasına öncelik verileceği ifade edilmiştir

(Kalkınma planları, 2023). 2011 yılında Millî Eğitim Bakanlığı bünyesinde Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü'nün (HBÖGM) kurulması, eğitim fakültelerinde "Hayat Boyu Öğrenme ve Yetişkin Eğitimi" anabilim dallarının açılması ve öğretmen yetiştirme programlarına "Yetişkin Eğitimi" ile "Hayat Boyu Öğrenme" derslerinin seçmeli derslere dahil edilmesi, bu alana duyulan ilginin ve verilen önemin giderek arttığını ortaya koymaktadır. 2023 yılı itibarıyla, Türkiye genelinde 15 üniversitede ilgili anabilim dalı aktif olarak eğitim vermekte olup bu programlarda yaklaşık 1.200 lisansüstü öğrenci öğrenim görmektedir (YÖK, 2023). Ayrıca, HBÖGM bünyesinde faaliyet gösteren halk eğitim merkezlerinde 2022 yılı boyunca 14 milyonun üzerinde kişi çeşitli kurslara katılmıştır (MEB, 2023).

Son yıllarda yapılan akademik çalışmalar da, hayat boyu öğrenmeye yönelik farkındalık, tutum ve yeterlilik düzeylerinin eğitimciler ve yetişkin bireyler açısından incelendiğini göstermektedir (Doğan & Çalışkan Toyoğlu, 2019; Sevinç & Çelebi, 2020; Gökbulut, 2021). Bu çalışmaların önemli bir kısmı öğretmenlerin hayat boyu öğrenme eğilimleri ve mesleki gelişimleri gibi temalara odaklanırken, diğer kısmı da hayat boyu öğrenme konulu lisansüstü tezlerin ve akademik yayınların içerik analizine yönelmiştir (Kılıç & Yılmaz, 2019; Kılınç & Uzun, 2020; Öztürk, 2020; Özudoğru vd., 2021; Yenil & Şahan, 2024; Yenen & Yıldırım, 2020). Her ne kadar eğitim alanında hayat boyu öğrenmeye yönelik çalışmaların sayısı son yıllarda artış göstermiş olsa da, bu çalışmaların önemli bir bölümünün belirli alt temalara odaklandığı ve sistematik bir eğilim analizi sunmaktan uzak olduğu görülmektedir. Bu durum, alandaki mevcut bilgi birikiminin bütüncül olarak değerlendirilmesini engellemekte ve gelecek araştırmaların yönlendirilmesi açısından önemli bir boşluk oluşturmaktadır. Bu bağlamda, bu araştırmanın temel amacı, Türkiye’de eğitim alanında “hayat boyu öğrenme” konusunu ele alan akademik çalışmaların sistematik bir şekilde incelenmesidir. Araştırma kapsamında, hem içerik hem de yöntemsel açıdan alandaki güncel eğilimlerin ortaya konulması ve bu doğrultuda gelecekte yapılacak çalışmalara rehberlik edecek nitelikte bir kaynak sunulması hedeflenmektedir. Bu amaca ulaşmak için şu araştırma soruları ele alınmıştır:

- Çalışmaların yayın türüne göre dağılımı nasıldır?
- Çalışmaların yayın yılına göre dağılımı nasıldır?
- Çalışmaların araştırma modeline göre dağılımı nasıldır?
- Çalışmaların araştırma desenine göre dağılımı nasıldır?
- Çalışmaların örneklem seviyesine göre dağılımı nasıldır?
- Çalışmaların örneklem büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?
- Çalışmaların veri toplama aracına göre dağılımı nasıldır?
- Çalışmaların veri analiz tekniğine göre dağılımı nasıldır?
- Çalışmaların araştırma konusuna göre dağılımı nasıldır?

YÖNTEM

2.1.Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden biri olan sistematik derleme yöntemi tercih edilmiştir. Sistematik derleme, belirli bir alanda yapılan benzer çalışmaların titiz bir şekilde toplanıp analiz edilerek, araştırma eğilimlerinin ve genel sonuçların kapsamlı bir şekilde özetlendiği bir yöntemdir. Bu yöntem, belirli bir konuya ilişkin yayınlanmış olan tüm araştırmaların ayrıntılı bir şekilde incelenmesini, hangi çalışmaların dâhil edileceği ve hangilerinin dışlanacağına dair kriterlerin belirlenmesini ve araştırmaların kalitesinin değerlendirilerek, derlemeye dâhil edilecek çalışmaların seçilmesini içerir (Karaçam, 2013). Sağlık alanından eğitime kadar birçok disiplinde yaygın olarak kullanılan sistematik derleme yöntemi, özellikle 1990’lı yıllardan itibaren uluslararası kuruluşlarca yürütülen eğitim araştırmalarında da kullanılan bilimsel bir yöntem olarak öne çıkmaktadır (Bearman vd., 2012).

Bu çalışmada da sistematik derleme yöntemiyle, ilgili alandaki araştırma eğilimlerinin bütüncül bir bakış açısıyla ortaya konulması amaçlanmıştır.

2.2. Verilerin Toplanması

Bu çalışmanın araştırma grubunu, TR Dizin ve YÖK Ulusal Tez Merkezinde 2014-2024 Aralık ayına kadar Türkiye’de eğitim alanında hayat boyu öğrenme konusu ile ilgili Türkçe ve İngilizce yayınlanan makale ve tezler oluşturmuştur. Araştırmanın konusu doğrultusunda amaçlı örneklem yöntemi tercih edilmiştir. Bu örnekleme uygun olarak “hayat boyu öğrenme” anahtar kelimesiyle tarama yapılmıştır. Bu taramalar sonucunda TR Dizin veri tabanında konusu eğitim olan başlığında “hayat boyu öğrenme” geçen 36 makaleye ulaşılmıştır. Ulusal Tez Sistemi veri tabanında konusu eğitim ve öğretim olan başlığında “hayat boyu öğrenme” geçen 46 adet teze ulaşılmıştır. Ulaşılan 82 çalışmadan eğitim alanında olmayan 2 adet makale ve 7 adet tez çalışmaya dâhil edilmeyerek, toplamda 73 makale ve tez incelemesi yapılmıştır.

Araştırmacı, TR Dizin ve Ulusal Tez Merkezi’ndeki çalışmaları incelemek amacıyla kendi hazırladığı “Sınıflama Formu”nu kullanmıştır. Bu form yayın türü, yayın yılı, araştırma modeli, araştırma deseni, örneklem seviyesi, örneklem büyüklüğü, veri toplama aracı, veri analiz tekniği ve araştırma konusu olmak üzere dokuz bölümden oluşmaktadır. Çalışmaların ilgili bölümleri ayrıntılı bir şekilde incelenerek, Microsoft Excel programı ile bilgisayar ortamına aktarılmıştır. Elde edilen veriler, program yardımıyla tablolaştırılarak ilgili hücrelerden elde edilen verilerle sütun grafikleri oluşturulmuş ve bu verilerin frekanslarına yer verilmiştir.

Bu çalışma kapsamında, TR DİZİN ve Ulusal Tez Merkezi Sistemi üzerinden herkesin erişimine açık olan dokümanlar incelendiği, deneysel çalışma ya da herhangi bir uygulama yapılmadığından etik kurul izni alınmamıştır. Çalışmada etik açıdan uygun olmayan herhangi bir husus bulunmayıp, araştırma ve yayın etiğine titizlikle uyulmuştur.

2.3. Verilerin Analizi

Elde edilen çalışmaların analizinde betimsel içerik analizi tercih edilmiştir. Betimsel içerik analizi, veriler arasındaki ilişkinin, eğilimin veya değişimin görsel olarak yorumlanmasına olanak tanımaktadır (Çalık & Sözbilir, 2014). Seçilen çalışmalar analiz edilirken araştırma soruları çerçevesinde gerekli sınıflamalar yapılmıştır. Sınıflama formunda, başlıklar, yayın türleri, yayımlandıkları yıllar, araştırma modeli, araştırma deseni, örneklem seviyesi, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları, veri analiz tekniği ve araştırma konusu başlıklı çalışma sayfası oluşturulmuştur.

Sistematik derleme çalışmalarında geçerlik ve güvenilirlik çok önemlidir (Karaçam, 2013). Bu çalışmanın geçerlik ve güvenilirliği için Polat ve Ay (2016) çalışmalarında belirttiği adımlar dikkate alınmıştır.

- Çalışmanın amacı, 2014-2024 yılları arasında eğitim alanında hayat boyu öğrenme konusundaki tez ve makalelerin incelemesi olarak net bir şekilde belirtilmiştir.
- Çalışmaya dahil edilen tez ve makalelerin seçilme kriterleri açıkça belirlenmiştir.
- Çalışmaya dahil edilen tez ve makalelerin yayın türü, yayın yılı, araştırma yöntemi, araştırma deseni, örneklem seviyesi, örneklem sayısı, veri toplama araçları, veri analizi ve araştırma konusu gibi veriler tablo halinde sunulmuştur.
- Kodlama işlemleri tamamlandıktan bir ay sonra araştırmacı tarafından yeniden bir kodlama yapılmış ve kodlamalar arasında tutarlılığın sağlanmasına özen gösterilmiştir.

Bu çalışmada, kodlamalar arası tutarlılığı değerlendirmek amacıyla Miles ve Huberman’ın (2016) nitel veri analizinde önerdiği kodlama güvenilirliği ölçütü olan uyum yüzdesi hesaplanmıştır. Yapılan hesaplamalar sonucunda uyum oranı %88 olarak belirlenmiştir. Bu oran, gerçekleştirilen veri analizinin yüksek güvenilirliğe sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

BULGULAR

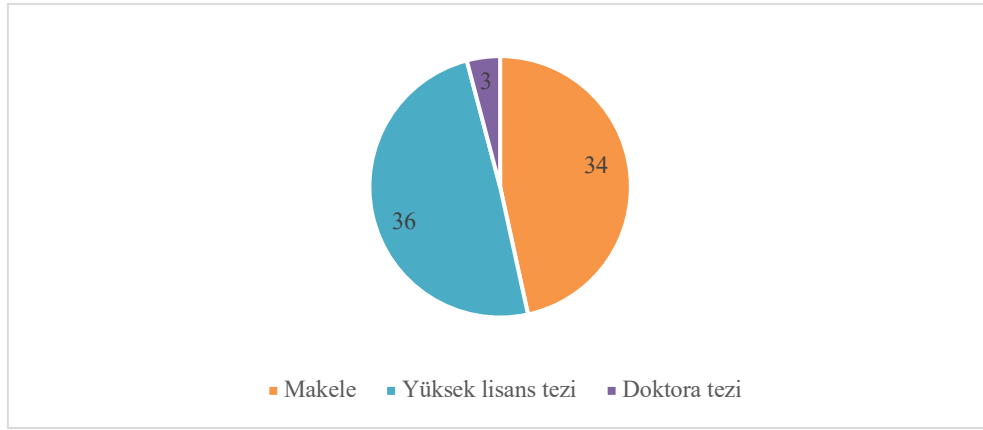
Çalışmanın bu bölümünde, 73 çalışmanın incelenmesi sonucunda ulaşılan değerlere yer verilmiştir.

3.1. Çalışmaların Yayın Türüne İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu “Çalışmaların yayın türüne göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ait bulgular Şekil 1’de sunulmuştur.

Şekil 1

Çalışmaların Yayın Türüne İlişkin Veriler

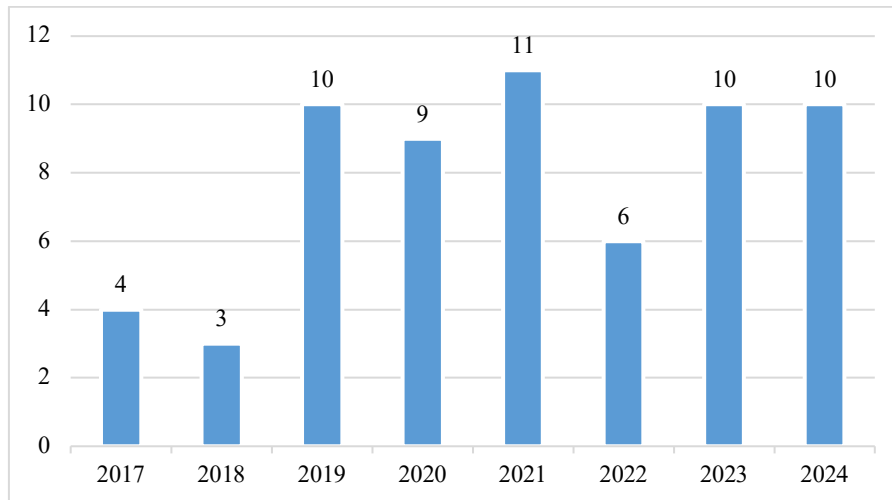
Şekil 1 incelendiğinde yayın türüne göre 36 yüksek lisans tezi, 34 makale ve 3 doktora tezinin bulunduğu görülmektedir. İncelenen çalışmaların büyük çoğunluğunu yüksek lisans tezi ve makale çalışmaları oluşturmaktadır.

3.2. Çalışmaların Yayın Yılına İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu “Çalışmaların yayın yılına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ait bulgular Şekil 2’de ifade edilmiştir.

Şekil 2

Çalışmaların Yayın Yılına İlişkin Veriler

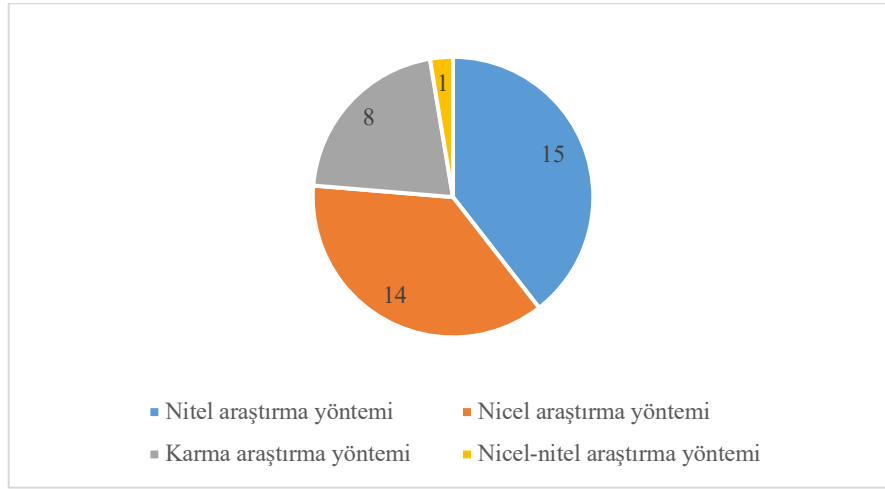
Şekil 2 incelendiğinde en fazla çalışmanın 11 çalışma ile 2021 yılında yapıldığı, en az çalışmanın 3 çalışma ile 2018 yılında yapıldığı görülmektedir. 2017 ve 2018 yıllarına göre 2019, 2020, 2021, 2022, 2023 ve 2024 yıllarında artış olduğu görülmektedir.

3.3. Çalışmaların Araştırma Modeline İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu “Çalışmaların araştırma modeline göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ait bulgular Şekil 3’te verilmiştir.

Şekil 3

Çalışmaların Araştırma Modeline İlişkin Veriler

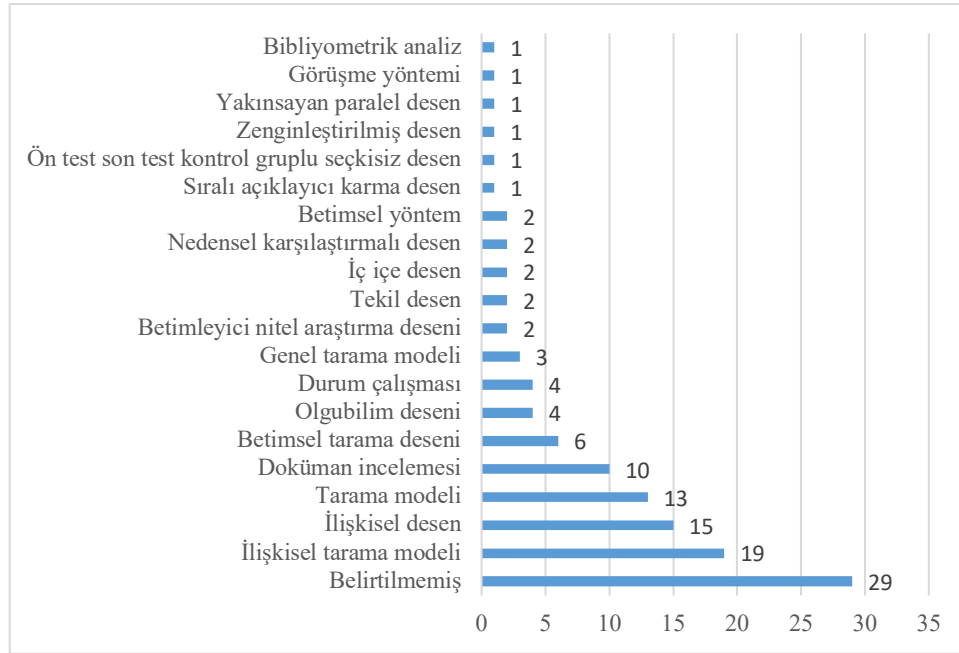
Şekil 3 incelendiğinde nitel araştırma yöntemi ile yürütülen 15 çalışma, nicel araştırma yöntemi ile yürütülen 14 çalışma, karma araştırma yöntemi ile yürütülen 8 çalışma, nicel-nitel araştırma yöntemi 1 çalışma olduğu görülmektedir. Çalışmaların büyük çoğunluğu nitel ve nicel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür.

3.4. Çalışmaların Araştırma Desenine İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu “Çalışmaların araştırma desenine göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ait bulgular Şekil 4’te verilmiştir.

Şekil 4

Çalışmaların Araştırma Desenine İlişkin Veriler

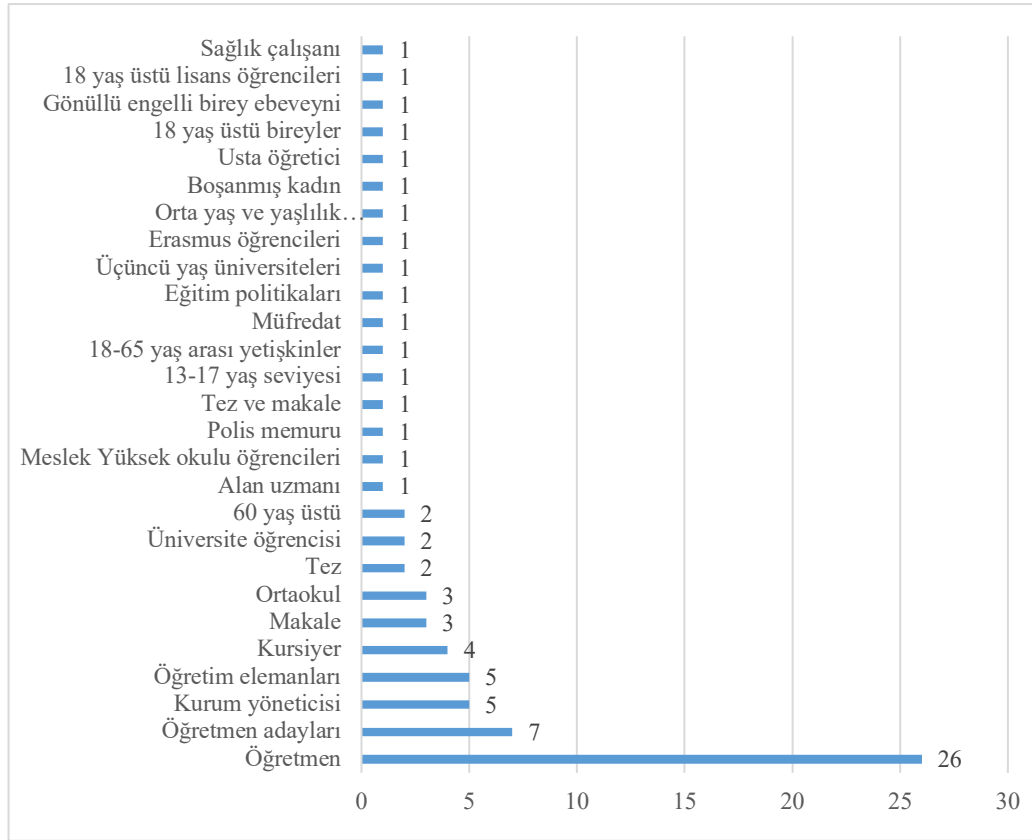
Şekil 4 incelendiğinde, araştırmaların büyük bir bölümünde ($f = 29$) araştırma deseninin belirtilmediği görülmektedir. Belirtilen desenler arasında, 15 çalışmada ilişkisel desen, 19 çalışmada ilişkisel tarama modeli, 13 çalışmada tarama modeli ve 10 çalışmada doküman incelemesi tercih edilmiştir. Ayrıca, 4 çalışmada olgubilim deseni, 4 çalışmada durum çalışması, 6 çalışmada ise betimsel tarama deseni kullanılmıştır. Bunun yanında, betimleyici nitel araştırma deseni, tekil desen, iç içe desen, nedensel karşılaştırmalı desen ve betimsel yöntem her biri 2’şer çalışmada uygulanmıştır. Sırasıyla sıralı açıklayıcı karma desen, ön test-son test kontrol gruplu seçkisiz desen, zenginleştirilmiş desen, yakınsayan paralel desen, görüşme yöntemi ve bibliyometrik analiz ise her biri birer çalışmada yer almaktadır.

3.5. Çalışmaların Örneklem Seviyesine İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu “Çalışmaların örneklem seviyesine göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ait bulgular Şekil 5’te verilmiştir.

Şekil 5

Çalışmaların Örneklem Seviyesine İlişkin Veriler

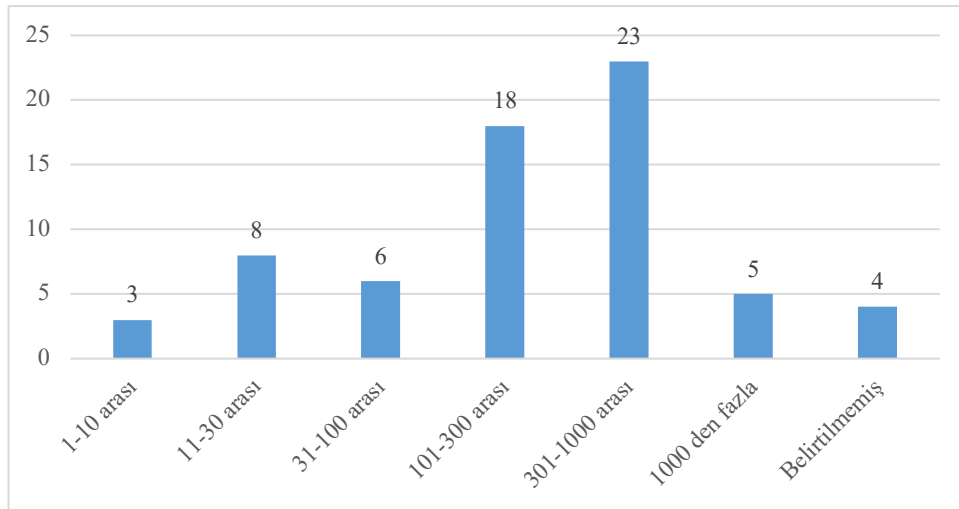

Şekil 5 incelendiğinde, örneklem seviyesine göre en fazla çalışmanın öğretmenlerle yapıldığı (26 çalışma) görülmektedir. Bunu sırasıyla öğretmen adayları (7 çalışma), kurum yöneticileri (5 çalışma), öğretim elemanları (5 çalışma) ve kursiyerler (4 çalışma) takip etmektedir. Ayrıca, makaleler ve ortaokul öğrencileri her biri 3'er çalışma ile temsil edilirken, tezler ve üniversite öğrencileri 2'ser çalışma olarak yer almaktadır. 60 yaş ve üzeri bireylerin yer aldığı çalışmalar da 2 adettir. Diğer yandan, sağlık çalışanları, 18 yaş üstü lisans öğrencileri, gönüllü engelli birey ebeveynleri, usta öğreticiler, boşanmış kadınlar, orta yaş ve yaşlılık dönemindeki bireyler, Erasmus öğrencileri, üçüncü yaş üniversiteleri üyeleri, eğitim politikaları ve müfredat konuları, 18-65 yaş arası yetişkinler, 13-17 yaş aralığındaki bireyler, polis memurları, meslek yüksekokulu öğrencileri ile alan uzmanları ise her biri 1'er çalışma ile temsil edilmektedir.

3.6. Çalışmaların Örneklem Büyüklüğüne İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu "Çalışmaların örneklem büyüklüğüne göre dağılımı nasıldır?" sorusuna ait bulgular Şekil 6'da verilmiştir.

Çalışmaların Örneklem Büyüklüğüne İlişkin Veriler

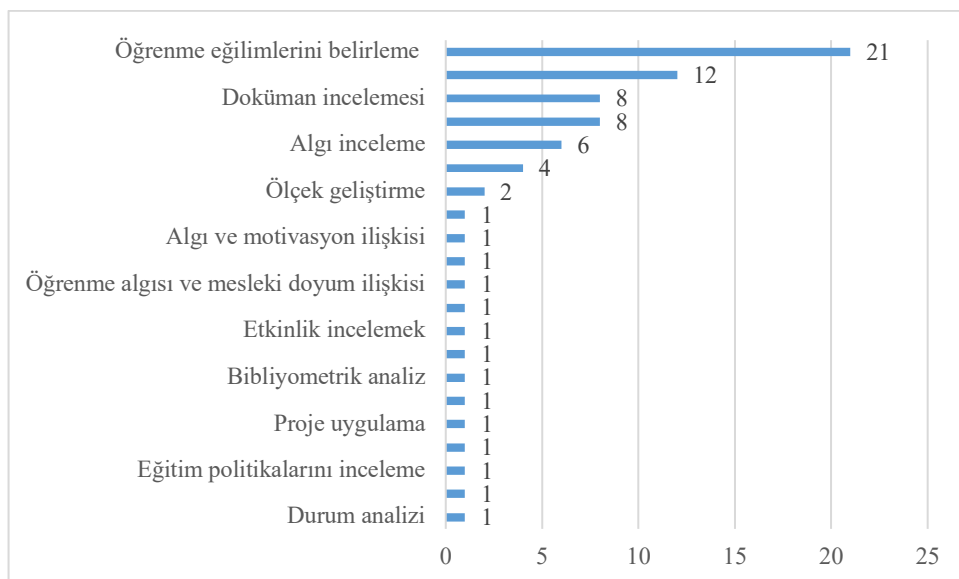
Şekil 6 incelendiğinde, araştırmalardaki örneklem büyüklüklerinin dağılımı şu şekilde belirlenmiştir: 1-10 arasında örneklem büyüklüğüne sahip 3 çalışma, 11-30 arasında 8 çalışma, 31-100 arasında 6 çalışma, 101-300 arasında 18 çalışma ve 301-1000 arasında 23 çalışma yer almaktadır. Ayrıca, 1000'den fazla katılımcıya sahip 5 çalışma tespit edilmiştir. Örneklem büyüklüğü belirtilmeyen çalışmalar ise 4 adettir.

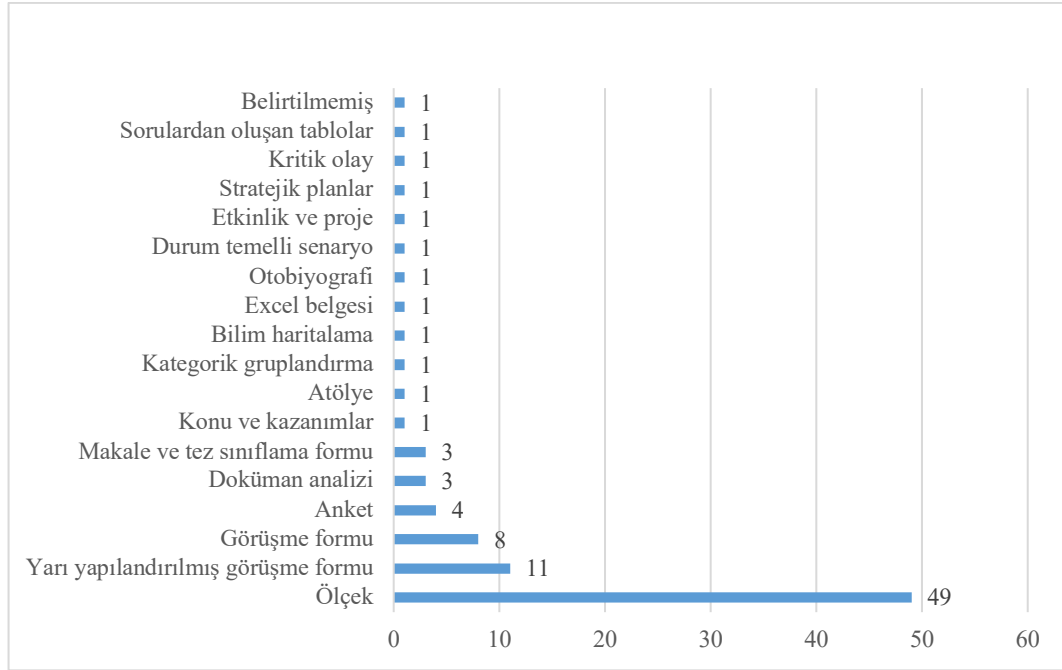
3.7. Çalışmaların Veri Toplama Aracına İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu “Çalışmaların veri toplama aracına göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ait bulgular Şekil 7’de verilmiştir.

Şekil 7

Çalışmaların Veri Toplama Aracına İlişkin Veriler

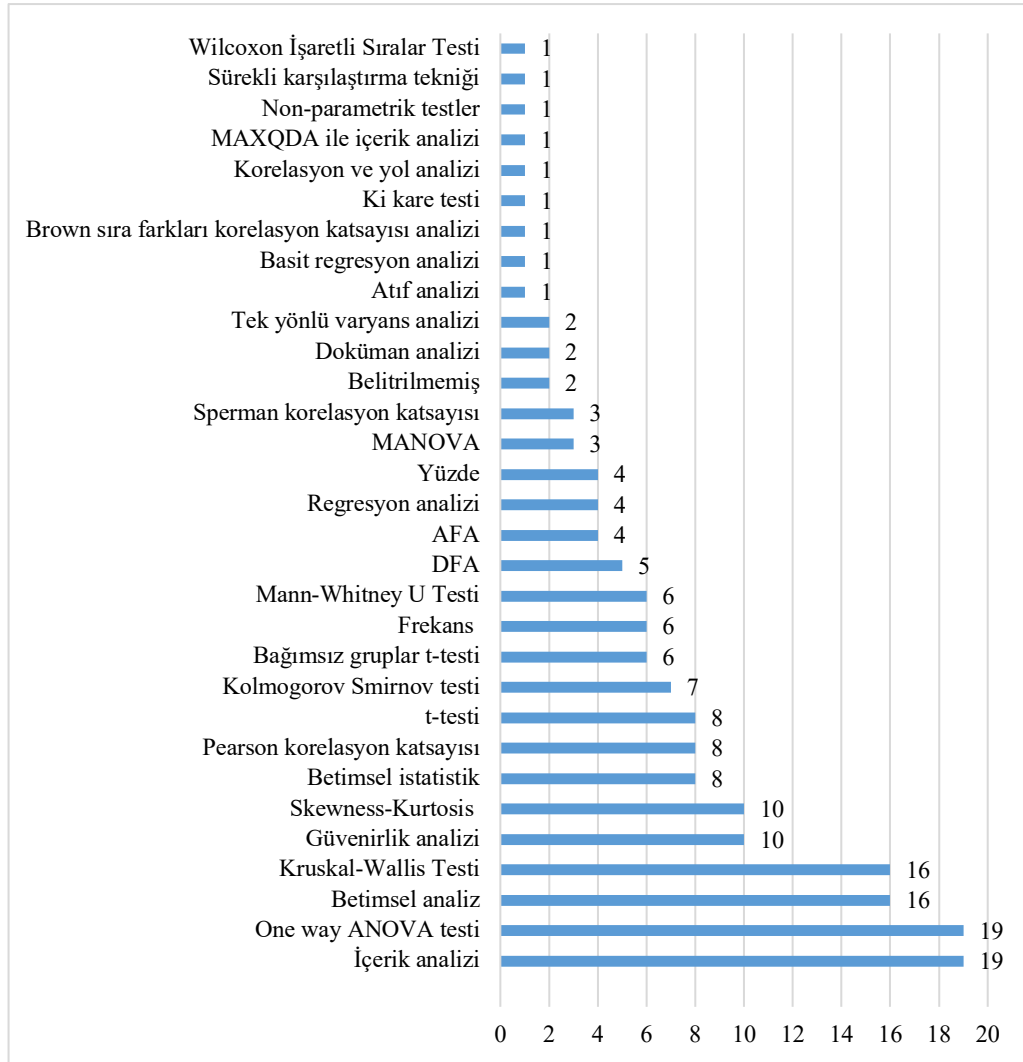
Şekil 7 incelendiğinde, araştırmalarda kullanılan veri toplama araçlarının dağılımı şu şekilde tespit edilmiştir: Ölçekler 49 çalışmada, yarı yapılandırılmış görüşme formu 11 çalışmada, görüşme formu 8 çalışmada ve anket 4 çalışmada kullanılmıştır. Doküman analizi 3 çalışmada uygulanırken, makale ve tez sınıflama formu da 3 çalışmada yer almıştır. Diğer veri toplama araçları arasında konu ve kazanımlar, atölye çalışması, kategorik gruplandırma, bilim haritalama, Excel belgesi, otobiyografi, durum temelli senaryo, etkinlik ve proje, stratejik planlar, kritik olay ve sorulardan oluşan tablolar her biri birer çalışmada kullanılmıştır. Ayrıca, veri toplama aracının belirtilmediği 1 çalışma bulunmaktadır.

3.8. Çalışmaların Veri Analiz Tekniğine İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu “Çalışmaların veri analiz tekniğine göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ait bulgular Şekil 8’de verilmiştir.

Şekil 8

Çalışmaların Veri Analiz Tekniğine İlişkin Veriler

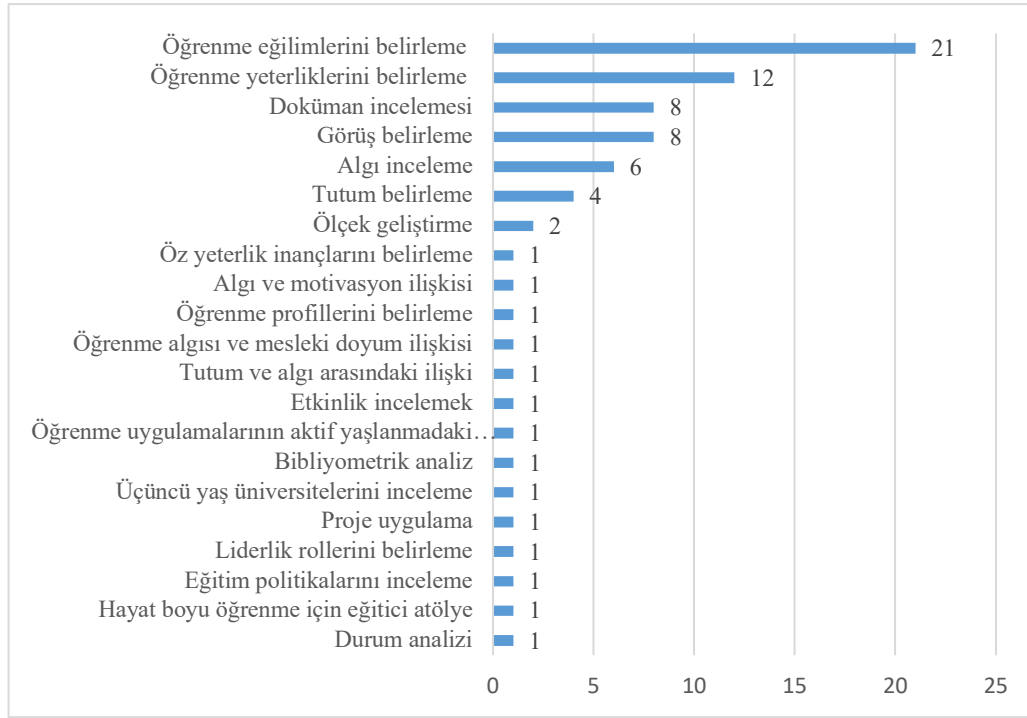
Şekil 8 incelendiğinde araştırmaların veri analiz tekniği içerik analizi 19 çalışma, One Way ANOVA testi 19 çalışma, betimsel analiz 16 çalışma, Kruskal-Wallis testi 16 çalışma, güvenirlik analizi 10 çalışma, Skewness-Kurtosis 10 çalışma, betimsel istatistik 8 çalışma, Pearson korelasyon katsayısı 8 çalışma, t-testi 8 çalışma, Kolmogorov Smirnov testi 7 çalışma, bağımsız gruplar t-testi 6 çalışma, frekans 6 çalışma, Mann-Whitney U testi 6 çalışma, DFA 5 çalışma, AFA, regresyon analizi ve yüzde 4'er çalışma, MANOVA ve Sperman korelasyon katsayısı 3'er çalışma, doküman analizi ve tek yönlü varyans analizi 2'şer çalışma, atıf analizi, basit regresyon analizi, Brown sıra farkları korelasyon katsayısı analizi, ki-kare testi, korelasyon ve yol analizi, MAXQDA ile içerik analizi, non-parametrik testler, sürekli karşılaştırma tekniği ve Wilcoxon işaretli sıralar testi kullanılan 1'er çalışma olduğu belirlenmiştir. Çalışmalardan 2 tanesinin veri analiz tekniğinin belirtilmediği görülmektedir.

3.9. Çalışmaların Araştırma Konusuna İlişkin Bulgular

Hayat boyu öğrenme ile ilgili çalışmaların incelenmesi sonucu “Çalışmaların araştırma konusuna göre dağılımı nasıldır?” sorusuna ait bulgular Şekil 9’da verilmiştir.

Şekil 9

Çalışmaların Araştırma Konusuna İlişkin Veriler

Şekil 9 incelendiğinde, araştırmaların konu dağılımı şu şekilde tespit edilmiştir: En fazla çalışma (21) öğrenme eğilimlerini belirlemeye odaklanırken, bunu öğrenme yeterliklerini belirlemeye yönelik 12 çalışma takip etmektedir. Görüş belirleme ve doküman incelemesi konuları 8'er çalışma ile yer almıştır. Algı inceleme alanında 6, tutum belirleme alanında ise 4 çalışma gerçekleştirilmiştir. Ölçek geliştirme alanında 2 çalışma yapılmış olup, hayat boyu öğrenme kapsamında eğitici atölye uygulamaları, eğitim politikalarının incelenmesi, liderlik rollerinin belirlenmesi, proje uygulamaları, üçüncü yaş üniversitelerinin değerlendirilmesi ve bibliyometrik analiz gibi alanlarda ise her biri birer çalışma bulunmuştur. Ayrıca, öğrenme uygulamalarının aktif yaşlanmadaki rolü, etkinlik incelemeleri, tutum ve algı arasındaki ilişki, öğrenme algısı ile mesleki doyum arasındaki ilişki, öğrenme profillerinin belirlenmesi, algı ve motivasyon ilişkisi ile öz yeterlik inançlarının belirlenmesi gibi özgün ve spesifik araştırma konuları da tekil olarak ele alınmıştır.

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu çalışmada, 2014-2024 yılları arasında Türkiye'de eğitim alanında hayat boyu öğrenme ifadesiyle yapılan araştırmalar sistematik olarak incelenmiş; yayın türü, yayın yılı, araştırma modelleri, araştırma desenleri, örneklem seviyeleri, örneklem büyüklükleri, veri toplama araçları, veri analiz teknikleri ve araştırma konularına göre analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular, alanyazındaki genel eğilimler ve farklı araştırmacıların sonuçlarıyla karşılaştırılarak değerlendirilmiştir.

Bulgular, eğitim alanındaki hayat boyu öğrenme çalışmalarında yüksek lisans tezlerinin baskın olduğunu ortaya koymaktadır. Bu durum, doktora tezlerinin kapsamının daha geniş, analiz süreçlerinin daha karmaşık ve yazım sürelerinin daha uzun olmasından kaynaklanabilir.

Dolayısıyla, yüksek lisans tezlerinin alanda daha hızlı ve yoğun üretim sağlaması anlaşılabilir bir durumdur. Ancak doktora düzeyinde gerçekleştirilen derinlemesine ve kapsamlı çalışmaların eksikliği, alandaki bilgi birikiminin derinleşmesini sınırlamaktadır. Bu bağlamda, gelecekte doktora seviyesinde özgün ve nitelikli araştırmalar yapılması alanın gelişimine önemli katkılar sağlayacaktır. Benzer şekilde, Thwe ve Kálmán (2023) tarafından yapılan sistematik derleme çalışmasında da hayat boyu öğrenme konusundaki araştırmalarda kuramsal çerçevelerin ağırlıklı olduğu; buna karşın ampirik ve uygulamalı çalışmaların sayıca yetersiz kaldığı belirtilmiştir. Bu durum, alanda daha fazla ileri düzey ve ampirik araştırmaya duyulan ihtiyacı açıkça ortaya koymaktadır.

İncelenen çalışmaların büyük bir kısmının 2021 yılında yayımlandığı belirlenmiştir. Bu bulgu, hayat boyu öğrenme konusuna son yıllarda artan akademik ilginin bir göstergesi olarak değerlendirilebilir. Yenil ve Şahan (2024) tarafından yapılan benzer bir çalışmada, Türkiye’de bu alandaki yayınların en yoğun şekilde 2018 yılında gerçekleştirildiği tespit edilmiştir. Öztürk (2020) hayat boyu öğrenme ile ilgili lisansüstü tezleri incelendiği çalışmada ise, en fazla yüksek lisans tezlerinin yer aldığı ve çalışmaların büyük çoğunluğunun 2016-2020 yılları arasında gerçekleştirildiği belirlenmiştir. Bu bulgular birlikte değerlendirildiğinde, hayat boyu öğrenmenin 2010’lu yılların ikinci yarısından itibaren akademik çevrelerde giderek daha fazla araştırma konusu hâline geldiği ve bu eğilimin özellikle 2020 sonrası dönemde belirgin biçimde arttığı söylenebilir. Uluslararası düzeyde de benzer bir artış gözlemlenmektedir. Örneğin, Thwe ve Kálmán (2023) tarafından 2000-2022 yılları arasında gerçekleştirilen sistematik derleme çalışması ile UNESCO’nun (2023) yükseköğretimde hayat boyu öğrenme konusuna ilişkin yayımladığı raporlar, bu alanın küresel ölçekte önemli bir araştırma alanı haline geldiğini göstermektedir.

İncelenen çalışmaların büyük çoğunluğu nitel araştırma yöntemlerine dayanmaktadır; bu tercih, hayat boyu öğrenmenin sürece dayalı, bağlamsal ve çok boyutlu doğasıyla örtüşmektedir. Nitel yöntemlerin olayları doğal ortamlarında bütüncül inceleme imkanı sunması, hayat boyu öğrenme sürecinin karmaşıklığını anlamada kritik bir rol oynamaktadır (Yıldırım & Şimşek, 2016). Saban vd., (2010) çalışmalarında eğitim bilimlerinde daha çok nitel araştırma yönteminin tercih edildiği sonucu bu araştırmanın sonucu ile benzerlik göstermektedir. Kılıç ve Yılmaz (2019) hayat boyu öğrenme ile ilgili son on yılda yayınlanan araştırmaların çoğunda nitel modellerin tercih edildiği saptanmıştır. Öte yandan, Öztürk (2020) lisansüstü tezler kapsamında nicel araştırma yönteminin nicel yöntemlerin daha yaygın kullanıldığı; Yenil ve Şahan (2024) hayat boyu öğrenme alanında Türkiye’de yapılan çalışmalarda nicel yaklaşımların öne çıktığını bildirmiştir. Uluslararası boyutta ise Thwe ve Kalman (2023) sistematik derleme çalışmalarında karma araştırma yönteminin daha fazla tercih edildiğini ortaya koymuştur. Yenen vd., (2016) da hayat boyu öğrenmenin bir süreç olarak ele alınmasının uzun soluklu gözlem gerektirdiğini işaret ederek nitel yöntemlerin önemini bir kez daha vurgulamıştır. Tüm bu veriler, hem yöntem çeşitliliğinin standartlaştırılması hem de karma yöntem kullanımının artırılması yoluyla alandaki bilgi birikiminin derinleştirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Örneklem seviyelerinde öğretmenlerin ağırlıklı olması, öğretmenlerin eğitim sürecinin temel aktörleri ve hayat boyu öğrenme becerilerinin yaygınlaştırılmasındaki rolleriyle uyumludur. Fakat, eğitim sisteminin diğer paydaşları olan okul öncesi, ilkokul öğrencileri, okul yöneticileri ve öğretim elemanları gibi grupların yeterince temsil edilmemesi, bulguların kapsamını daraltmaktadır. Bu durum, alandaki bilgi eksikliğine işaret etmekte olup, farklı örneklem gruplarını içeren çalışmaların artırılması önerilmektedir. Thwe ve Kálmán (2023) sistematik derleme çalışmalarında ilkokuldan üniversite düzeyine kadar öğrenciler, öğretmenler, araştırmacılar, yetişkin eğitimi uzmanları gibi geniş bir yelpaze ile çalışmalarını yürütmüşlerdir. Öztürk (2020) çalışmasında tezlerin nicel boyutunda en çok lisans öğrencilerinin ve öğretmenlerin katılımcı olarak seçildiği ve tezlerin örneklem büyüklüğü incelendiğinde nicel boyutunda 301-1000 arası örneklem büyüklüğüne sahip olması bu araştırmanın sonucu ile uyusmaktadır. Kılıç ve Yılmaz (2019) hayat boyu öğrenme ile ilgili son on yıl içinde yapılan

çalışmaların örneklem sayılarının çoğunlukla 101-300 kişi arasında olduğu ve diğer katılımcılar adı altında bireylerden oluştuğu belirlenmiştir. Yenil ve Şahan (2024) inceledikleri çalışmalarda kullanılan örneklem büyüklüğünün 101-300 kişi olduğunu belirlemişlerdir. Örneklem seviyesi olarak çalışılan makalelerde öğretmenlerin tercih edildiği bu çalışmanın sonucu ile benzerlik göstermektedir. Öğretmenlerin tercih edilmesinin nedeni, eğitim sürecinin tasarımcıları olmaları ve hayat boyu öğrenme sürecinde öğretim sorumluluğuna sahip olmalarıdır. Öğretmenler, topluma hayat boyu öğrenme becerilerini kazanmaları için emek veren kişilerdir (Erdamar vd., 2017). Kılınç ve Uzun (2020), inceledikleri tezlerin örneklemelerinin kursiyer, öğretmen ve öğretmen adayları olduğu belirlenmiştir. Fraenkel vd., (2012)'ne göre nicel araştırmalarda normal dağılımın sağlanabilmesi için örneklem büyüklüğünün 30 katılımcı ve üzerinde olması gerekir. Örneklem büyüklüğünün en az 30 katılımcı olması gerektiğini belirtmiştir. Hayat boyu öğrenme konusunda yapılan çalışmalarda örneklem büyüklüğünün 300 ve üzerinde olması, araştırmaların güvenilir sonuçlar verdiği göstermektedir.

Veri toplama ve analiz tekniklerine bakıldığında, ölçeklerin yaygın kullanımı, nicel verilerin kolay toplanmasına olanak sağlarken, nitel verilerin derinlemesine incelenmesinde sınırlamalar yaratabilmektedir. Bu nedenle, ölçekler yanında yarı yapılandırılmış görüşme, doküman analizi gibi çoklu veri toplama araçlarının kullanılması, araştırmaların zenginleşmesini sağlayacaktır. Ayrıca, veri analizinde içerik analizi ve betimsel istatistiklerin yaygınlığı, alanda henüz ileri düzey istatistiksel ve analitik yöntemlerin sınırlı kullanıldığını göstermektedir. Bu durum, sonuçların gücünü ve araştırmaların özgünlüğünü kısıtlamaktadır. Erdoğan, Marcinkowski ve Ok (2009) eğitim araştırmalarında anket ve ölçeklerin daha fazla kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Yenil ve Şahan (2024) çalışması sonucu en sık kullanılan veri toplama aracı likert tipi ölçeklerin belirlenmesi bu çalışmanın sonucu ile uyusmaktadır. Ölçekler katılımcı sayısı fazla olduğunda kolayca uygulanabildiği için daha çok tercih edilmektedir. Yenil ve Şahan (2024) inceledikleri çalışmalarda veri analiz yöntemi olarak betimsel analiz ile kestirimsel analiz yöntemlerini eşit oranda kullanımlarını tespit etmişlerdir. Yüksel vd., (2016) çalışmaların nitel yöntem kullanıldığında en çok betimsel analiz ve içerik analizi, nicel yöntem kullanıldığında ise daha çok frekans, ortalama, yüzde, standart sapma, t-testi ve anova istatistiklerinin kullanıldığı sonucuna ulaşmışlardır. Kılınç ve Uzun (2020) ise inceledikleri çalışmalarda betimsel analizin daha fazla kullanıldığını belirlemişlerdir. Kılıç ve Yılmaz (2019) hayat boyu öğrenme ile ilgili son on yıl içinde yapılan çalışmaların veri toplama aracında döküman, veri analizinde betimsel analiz ve betimsel istatistik yöntemini kullandıkları belirlenmiştir.

Araştırma konuları açısından, hayat boyu öğrenme eğilimlerinin belirlenmesine yönelik çalışmaların fazlalığı, alanda önemli bir ihtiyaç olarak görülmekle birlikte, bu eğilimlerin nedenleri, etkileri ve süreç dinamikleri üzerine daha derinlemesine çalışmalar yapılması gerekliliğini ortaya koymaktadır. Ayrıca, tutum, farkındalık ve algı gibi kavramsal boyutlara odaklanan araştırmaların artırılması, hayat boyu öğrenmenin yaygınlaşmasına yönelik politikaların ve uygulamaların geliştirilmesinde kritik önem taşımaktadır. Kılınç ve Uzun (2020) yaptıkları çalışmada, inceledikleri tezlerin son yıllarda yaşam boyu öğrenme konusuna ağırlık verdikleri sonucu bu çalışmanın sonucu ile benzerlik göstermektedir. Hayat boyu öğrenme eğilimlerini belirlemeye yönelik çalışmaların sayısının fazla olmasının sebebi olarak, hayat boyu öğrenme anlayışına sahip bireyler yetiştirmek için öncelikle öğretmenlerin hayat boyu öğrenmeye yönelik eğilimlerini belirlemenin daha önemli olduğu söylenebilir.

Sonuç olarak, bu çalışmanın alanyazına katkısı, Türkiye'de hayat boyu öğrenme alanında yapılan araştırmaların kapsamlı bir haritasını sunmasıdır. Ancak, literatürde belirgin olan metodolojik sınırlılıklar ve örneklem çeşitliliği eksikliği, alandaki araştırma kalitesinin artırılması için dikkat edilmesi gereken noktalar olarak öne çıkmaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmaların, daha geniş ve farklı örneklem gruplarını kapsaması, karma yöntemlerin kullanımının yaygınlaşması ve ileri düzey veri analiz tekniklerinin uygulanması, alana özgün ve kalıcı katkılar sağlayacaktır. Ayrıca, hayat boyu öğrenme sürecinin çok boyutlu yapısını dikkate alan teorik ve

uygulamalı çalışmaların artması, hem akademik bilgi birikimini hem de eğitim politikalarının etkinliğini artıracaktır.

KAYNAKÇA

- Bearman, M., Smith, C. D., Carbone, A., Slade, S., Baik, C., Hughes-Warrington, M., & Neumann, D. L. (2012). Systematic review methodology in higher education. *Higher Education Research and Development*, 31(5), 625-640. <https://doi.org/10.1080/07294360.2012.702735>
- Chapman, J., Gaff, J., Toomey, R., & Aspin, D. (2005). Policy on lifelong learning in Australia. *International Journal of Lifelong Education*, 24(2), 99-122.
- Dinevski, D., & Dinevski, I. V. (2004). The concepts of university lifelong learning provision in Europe. *Transition Studies Review*, 11(3), 227-235.
- Erdamar, G., Demirkan, Ö., Saraçoğlu, G., & Alpan, G. (2017). Lise öğretmenlerinin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitsel internet kullanma öz-yeterlik inançları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(2), 636-657.
- Erdoğan, M., Marcinkowski, T., & Ok, A. (2009). Content analysis of selected features of k-8 environmental education research studies in Turkey, 1997-2007. *Environmental Education Research*, 15(5), 525-548.
- European Commission. (2001). *Making a European area of lifelong learning a reality*. Office for Official Publications of the European Communities.
- Fraenkel, J. R., Wallen, N. E., & Hyun, H. H. (2012). *How to design and evaluate research in education*. USA: The McGraw-Hill Companies, Inc.
- Gökbulut, B. (2021). Öğretmenlerin dijital okuryazarlık düzeyleri ile hayat boyu öğrenme eğilimlerinin incelenmesi. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 11(3), 469-479.
- Güleç, İ., Çelik, S., & Demirhan, B. (2012). Yaşam boyu öğrenme nedir? Kavram ve kapsamı üzerine bir değerlendirme. *Sakarya University Journal Of Education*, 2(3), 34-48.
- Hager, P. (2001). Lifelong learning and the contribution of informal learning. In D. Aspin, J. Chapman, M. Hatton, & Y. Sawano (Eds.), *International handbook of lifelong learning*. Springer International Handbooks of Education, 6. Springer, Dordrecht.
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Strateji ve Bütçe Başkanlığı (2023, 16 Mayıs). Kalkınma Planları. <https://www.sbb.gov.tr/kalkinma-planlari/>
- Karaçam, Z. (2013). Sistematik derleme metodolojisi: Sistematik derleme hazırlamak için bir rehber. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Elektronik Dergisi*, 6(1), 26-33.
- Kılıç, A. E., & Yılmaz, R. (2019). Descriptive analysis of the articles published in the last 10 years within the context of lifelong learning: A meta-analysis. *Bartın University Journal of Faculty of Education*, 8(1), 322-359.
- Kılınç, M., & Uzun, K. (2020). Türkiye’de yaşam boyu öğrenme temalı 1980-2020 yılları arasında yapılan lisansüstü tezlerin incelenmesi. *Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21(1), 701-743.
- Millî Eğitim Bakanlığı. (2023). *Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü faaliyet raporu 2022*. <https://hbgm.meb.gov.tr>

- Milli Eğitim Bakanlığı (2014). *Hayat boyu öğrenme strateji belgesi*, http://hbogm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2015_04/20025555_hbostratejibelgesi_2014_2018.pdf (26.04.2023).
- Polat, S. & Ay, O. (2016). Meta-sentez: Kavramsal bir çözümleme. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi- Journal of Qualitative Research in Education*, 4(1), 52-64.
- Saban, A., Koçbeker Eid, B.N., Saban, A., Alan, S., Doğru, S., Ege, İ., & Tunç, P. (2010) Eğitimbilim alanında nitel araştırma metodolojisiyle gerçekleştirilen makalelerin analiz edilmesi. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 125-142.
- Samancı, O., & Ocakcı, E. (2017). Hayat boyu öğrenme. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 12 (24), 711-722.
- Sarıgöz, O. (2015). *Meslek yüksekokulu öğrencilerinin yaşam boyu öğrenme yaklaşımına ilişkin görüş ve farkındalıklarının değerlendirilmesi* (Tez no. 402218) [Yayınlanmamış doktora tezi, Yakın Doğu Üniversitesi-Lefkoşa]. Yükseköğretim Kurulu Başkanlığı Tez Merkezi.
- Sevinç, Ş., & Çelebi, M. (2020). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ile iş doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *OPUS International Journal of Society Researches*, 16(29 Ekim Özel Sayısı), 3533-3564.
- Özçiftçi, M., & Çakır, R. (2015). Öğretmenlerin yaşam boyu öğrenme eğilimleri ve eğitim teknolojisi standartları özyeterliklerinin incelenmesi. *Eğitim Teknolojisi Kuram ve Uygulama*, 5(1), 1-19.
- Öztürk, H. İ. (2020). Hayat boyu öğrenme alanında yapılan tezlerin içerik analizi. *International Journal of Active Learning*, 5(1), 12-32.
- Özüdoğru, G., Baltacı, Ö., & Özçakır, B., (2021). Türkiye’de hayat boyu öğrenme konusunda yapılan tezlerin bibliyografik değerlendirilmesi. *Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi SBE Dergisi*, 11(2), 829-842.
- Thwe, W. P., & Kálmán, A. (2023). Lifelong learning in the educational setting: A systematic literature review. *Asia-Pacific Education Researcher*, 33(2), 407-417.
- UNESCO. (2016). *Education 2030: Incheon declaration and framework for action – Towards inclusive and equitable quality education and lifelong learning for all*. UNESCO Publishing.
- UNESCO. (2023). *Institutional practices of implementing lifelong learning in higher education: Research report*. Hamburg, Germany: UNESCO Institute for Lifelong Learning. <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000385434>
- Ünal, C. (2006). *Bazı AB ülkelerindeki halk eğitim ve mesleki eğitim uygulamaları ve ülkemizin halk eğitim ve mesleki eğitim uygulamaları açısından AB’ye uyumlulaştırılması*. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Yenen, E. T., Kılınç, H. H., & Bulut, A. (2016). Investigation of postgraduate thesis related to lifelong learning [Hayat boyu öğrenme ile ilgili lisansüstü tezlerin incelenmesi]. *Researcher Social Science Studies*, 4(1), 85-93.
- Yenil, S., & Şahan, G. (2024). Hayat boyu öğrenme alanında 2013-2023 yılları arasında Türkiye’de yapılmış araştırmaların incelenmesi. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(41), 1843-1869.
- Yıldırım, A., & Şimşek, H. (2016). *Nitel araştırma yöntemleri* (10.Baskı). Seçkin Yayıncılık

Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2023). *Yükseköğretim program atlası veritabanı*. <https://yokatlas.yok.gov.tr>

Yüksel, S., Gündoğdu, K., Akyol, B., & Akar Vural, R. (2016). Hayat boyu öğrenme konusunda yayımlanan tez ve makalelere ilişkin bir içerik analizi: 2000-2015. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(2), 1491-1513.

EXTENDED ABSTRACT

Introduction

The rapidly changing economic, social, and technological dynamics of the 21st century have made it essential for individuals to engage in a lifelong learning process that is not limited to a single period of life (UNESCO, 2016). To keep up with these changes, the necessity for lifelong learning has emerged (Güleç, Çelik, and Demirhan, 2012). Although the concept of lifelong learning has existed since the dawn of humanity, its importance is increasing day by day. From the earliest humans to the present, adults have needed education throughout their lives. Each era has developed its own special methods to address these needs (Ünal, 2006).

Lifelong learning encompasses a dynamic process that continues until the end of human life. In this process, lifelong learning includes all kinds of knowledge, skills, and behaviors that individuals acquire through education, regardless of place, time, or age limit in formal education (Samancı and Ocakcı, 2017). Lifelong learning has become an approach of interest worldwide. In Turkey, since the 2000s, efforts to establish a system related to the concept of lifelong learning have gained momentum. The determination of attitudes towards lifelong learning and the idea of creating a common language in this field can be cited as reasons for the increase in studies related to this area. When examining the literature, it can be said that the number of studies conducted in this field has increased. Despite the rise in the number of studies related to lifelong learning in recent years, the scarcity of meta-synthesis studies on this topic is noteworthy.

The aim of this study is to examine the distributions of studies related to lifelong learning conducted in Turkey between 2014 and 2024 based on publication type, publication years, research model, research design, sample levels, sample size, data collection tools, data analysis techniques, and research topics. To achieve this aim, answers to the following research questions have been sought:

- How are the distributions of studies based on publication type?
- How are the distributions of studies according to the years they were published?
- How are the distributions of studies according to the research model?
- How are the distributions of studies according to the research design?
- How are the distributions of studies based on sample levels?
- How are the distributions of studies according to sample size?
- How are the distributions of studies based on data collection tools?
- How are the distributions of studies according to data analysis techniques?
- How are the distributions of studies based on research topics?

Method

In this research, a systematic review method has been used. A systematic review is a structured and comprehensive synthesis of many studies conducted in a similar manner to identify research trends by experts in the field. This method involves a thorough search of published research related to the topic, determining inclusion and exclusion criteria, and evaluating the quality of the studies to decide which ones will be included in the review (Karaçam, 2013).

The population of this study consists of articles and theses published on the topic of lifelong learning in education in Turkey from 2014 until December 2024, as found in the TR Index and YÖK National Thesis Center. A purposive sampling method was chosen in accordance with the research topic. A search was conducted using the keyword "lifelong learning." As a result of these searches, 36 studies containing "lifelong learning" in their titles related to education were found in the TR Index database. In the YÖK National Thesis System database, 46 theses containing "lifelong learning" in their titles related to education and teaching were identified. Since 2 articles and 7 theses that were not related to the field of education were excluded from the 82 studies identified, a total of 73 studies were examined.

To analyze the studies in the TR Index and YÖK National Thesis Center, a "Classification Form" created by the researcher was used. The relevant sections of the studies were examined in detail and transferred to a computer environment using Microsoft Excel. The obtained data were tabulated with the help of the program, and column charts were created using the data from the relevant cells, including their frequencies. Descriptive content analysis was preferred for data analysis.

Results and Discussion

It has been determined that the majority of the studies are master's theses. It was concluded that a large portion of the studies was published in 2021. Yenil and Şahan (2024) found that the most studies on lifelong learning in Turkey were published in 2018. The predominance of master's theses may be due to the broader scope of doctoral theses, the writing process, the author's experience, and the more complex analysis of the data.

It has been determined that the qualitative research model is predominantly used as the research model in most studies, and that the research design is often not specified. Lifelong learning represents a process rather than a result. It is a phenomenon that requires long-term observation and tracking (Yenen et al., 2016). Therefore, it can be said that qualitative research is preferred more in studies related to lifelong learning.

It has been determined that the sample level of the studies generally consists of teachers, and that the sample size typically ranges from 301 to 1000. In Öztürk's (2020) study, it was found that the most commonly used sample groups in the quantitative dimension of theses are undergraduate and teacher groups. Additionally, when examining the sample size in theses, it is consistent with the findings of this research that the quantitative sample size falls between 301 and 1000.

It has been concluded that scales are predominantly used as data collection tools in research, and that data analyses are mostly conducted through content analysis. The finding from the study by Erdoğan, Marcinkowski, and Ok (2009) that surveys and scales are frequently used in educational research supports this situation. Scales are frequently preferred because they can be easily applied to large groups.

It has been determined that the most studies have been conducted on identifying lifelong learning tendencies as a research topic. In their study, Kılınç and Uzun (2020) observed that the theses they examined have focused heavily on the topic of lifelong learning in recent years.